

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van **Ds K. Schilder, Dr C. Tazelaar en Prof. Dr J. Waterink**

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Ds R. E. van Arkel, Utrecht; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr C. Bouma, 's Gravenhage; Ds K. Fernhout, Vreeland; Prof. Dr F. W. Grosheide, Amsterdam; Prof. Dr T. Hockstra, Kampen; Dr G. Keizer, De Steeg; Ds B. A. Knoppen, Amsterdam; Ds C. Lindeboom, Amsterdam; Dr S. O. Los, 's Gravenhage; Dr J. W. Marmelstein, Amsterdam; Ds F. C. Meijste, Rotterdam; G. Meina, Groningen; Ds D. Postma, Burgersdorp (Zuid-Afrika); Ds A. Ringnalda, Soerabaja; Ds J. C. Rullmann, Wassenaar; J. Strikwerda, Dokkum; Dr J. Thijs, Zwolle; Dr J. Veldkamp, Hilversum; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Ds J. de Vries, Tilburg; Ds J. D. Wielenga, Franeker; Mr J. A. de Wilde, 's Gravenhage.

Stukken voor de Redactie zende men aan den secretaris der Redactie:
Dr C. TAZELAAR, 2e Const. Huygensstr. 77, Amsterdam.

Druikers-Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes
Tel. No. 58 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f1.25 per drie maanden bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland f7.50 en voor Ned.-Indië f6.— per jaar.
Advertentiën: 35 ct. p. regel. — Losse nummers f0.15.

INHOUD: Van de Redactie. — Hoofdartikel: Over de paradoxale spanning bij den Christus. I. — Uit de Schrift: Waheid begeeren (Jac. 1:5). — Kerkelijk Leven. — Lit. n Kunst: Het eerste Chr. Jeugd-jaarboek. — Het Boek van de Week: Een proefneming in oprechtheid. — Pop. Wet. Schetsen: Het Chiliasmie en het Oude Testament. — Voeding en Onderwijs: De strijd voor het gezin. — Zending en Evangelisatie: De Zending en de Synode. — Perschoon. — Boekbespreking. — Kerknieuwa.

VAN DE REDACTIE.

Gelijk prof. Hepp meedeelde in het vorig nummer, heeft hij zijn arbeid in „De Reformatie” beëindigd.

Ons blad en zijn lezers danken hem voor het goede, dat hij als redacteur heeft geschonken.

In den nieuwen jaargang zullen de bestaande rubrieken weder worden opgenomen, mede verzorgd door de tegenwoordige medewerkers.

De rubriek „Kerkelijk leven” zal aanvankelijk worden ingekrompen, in verband met de bedoeling, aan het blad een meer algemeen cultureel karakter te geven.

Dit beteekent, dat tot dusver niet betrouwen bereinzen zullen worden overzien, in daarte in te stellen nieuwe rubrieken.

Met het oog hierop verzocht en ontving de redactie toezegging van artikelen door de heeren Prof. Dr G. Ch. Aalders, G. Baas Km, F. L. v. d. Bom, Mr H. Bijleveld, Mr J. H. A. J. S. Blains Slot, Prof. Dr J. Coops, Ds P. Deddens, Ds S. Doornbos, A. J. Drewes B.Fzn, B. Ehling, Ds T. 'erwerda, Dr W. H. Gispem, Ds S. G. de Graaf, M. G. A. H. Grosheide, Dr W. G. Harrenstein, Dr C. J. Honig, Prof. Dr L. van der Horst, Jos. de Jonge, Dr E. D. Kraan, Dr W. J. Kolkert, Prof. Dr V. J. Rutgers, Mr D. W. O. A. Schut, Ds D. Sikkil, Prof. Dr G. J. Sizoo, Ds J. A. Tazelaar, Dr S. van der Veen, W. de Vries, Dr B. Wielenga.

DE REDACTIE.

OVER DE PARADOXALE SPANNING BIJ DEN CHRISTUS.

I.

Het onderwerp, dat ons hier in de artikelen zal bezig houden, heeft zijn belang hoofdzakelijk om twee redenen. De eerste is, dat den Christus maakt, de tweede, dat het zich bezig houdt, al is het zijdelings, met het vraagstuk van het paradoxale. In den laatsten tijd wordt — vroegere lezers van ons blad weten dat wel — de paradoxale levens-spanning door verscheidene religiepredikers als de eenige krachtige, en gezonde uiting van de religie gezien. Gerefomeerd inzicht moet daartegen opkomen. De nieuwe leuzen van vroomheid als Leidenschaft, van het geloof als een onrustig-makend ding, en zoo veel andere meer, komen alle uit een verkeerd oek; wie zich zonder critiek eraan overgeeft, werpt heel wat overboord, dat hij eerst later ontdekt verloren te hebben, en kan, als hij de onjuiste herkomst van dergelijke begrippen niet onderscheidt, het element van waarheid, dat erin ligt, evenmin zich eigen maken, als hans, ermee werken.

Nu kan men op verschillende manieren tegen deze dingen strijden; ons blad heeft het meer dan eens gedaan. Thans willen wij met een enkel woord het vraagstuk ons indenken, zooals men het leert zien, wanneer men uitgaat van den waarachtigen zondelozen mensch Christus. Uit wat Hij ondervindt, en lijdt, en uit de wijze, waarop Hij tot

overwinning komt, moet voor ons leenag te trekken zijn, ook voor eigen leven en denken.

Ons vraagstuk beperken wij dus tot de menselijke natuur van den Christus.

En dan willen wij twee dingen hier naar voren brengen.

Het eerste is: dat Hij waarachtig mensch is.

En het tweede: dat Christus onzondig mensch is.

In het verband van ons vraagstuk verbinden wij daaraan deze twee conclusies:

1e. Omdat Christus waarachtig mensch is, kan Hij in de paradoxale bestrijding komen.

2e. Omdat Christus onzondig mensch is, kan Hij niet in de paradoxale bestrijding blijven.

...

Wat het eerste betreft: als waarachtig mensch kan Christus in de paradoxale bestrijding komen.

Christus was als mensch, in den tijd geboren, in den tijd levende, en ook stervende en lijdende, onderworpen aan de wet van groei, van verandering, van wisseling. De eenheid was er wel in Zijn wezen, maar de eenheid van Zijn wezen sluit niet uit de uitgebreidheid van Zijn ondervinding. Tegenover de pluraliteit, wisselende dingen en machten van het menselijke leven staat Hij zelf wel als een innerlijke eenheid, gaaf, onverdeeld, ongebroken, maar Zijn bewustzijn is aan de wet van groei onderworpen, en ook aan die van tijd en van successie; voorts is het zuiver menselijk, en kan zich dus niet isoleeren als bepaald gegeven, dat zich zou kunnen losmaken van de zich voor Hem, gelijk voor ons, ontplooiende kennis- en waarnemingsgebieden. De dingen nu, die buiten Hem zijn, doemen niet alle tegelijk, doch accessief, voor Hem op. En ook Hem schikt en arrangeert het leven zijn leg-stukken alteminst in harmonische orde. Ook Hem is de Schrift geen tekststrol met tekst en zaakregister. Ook Hij moet in-dringen, verbinden, leeren. Wanneer dus zijn menselijke geest zich plaatst tegenover de dingen, die Hem ontmoeten, en Hij Zijn hart zet op Gods openbaringsmiddelen, dan legt ook Hij het verband tusschen wat Hij ondervindt, en wat Hij weet en kent van God, telkens in levend rapport en in wezenlijken samenhang met het tijddijk gebeuren, en met de wisselvalligheid van alle aardse, in een historisch proces zich voortbewegende, leven, daarbij zich zettend voor de ziel geleidelijk ontsluitende Schriften. De aandacht van Christus heeft geen wil tot zelf-verstrooiing of tot zelf-verdeeling, is evenmin een onbeweeglijke parate grootheid, doch is eenvoudig gebonden aan het verspreid liggen der dingen in hun samastel, en aan het ook alweer verspreid liggen der openbaringsgegevens in de Schriften. Tenslotte heeft de Christus als mensch zich niet te richten, in te richten, naar de verborgen dingen, die alleen bij God bekend zijn, doch naar de geopenbaarde dingen; dat is: Hij moet Zich ieder oogenlik, tegenover alles, wat Hij ziet en ondervindt bewust, en in een telkens-nieuwe daad, richten op, zetten op de Schriften, op Gods „op velelei wijzen en op vele malen”¹⁾ gesproken en geschreven Woord, en dit dan weer met krachten, die groeien, met een bewustzijn, dat sterker wordt, een Gods-kennis, die wast, met Zijn toenemende menschen- en levens-kennis.

Uit dit alles vloeit voort, dat Christus, evenals wij, op contrapolaire machten en werkelijkheden in dit ons aardse leven gestooten is, waarvan de diepere eenheid alleen bij God bekend is, maar voorts aan alle menselijke waarneming en bewijsovervoering onttrokken is. Veel is er in het leven, dat ons tegenstrijdig dunkt. Ook hem kwam zoo van buiten een schijnbare gebroektheid, zulk een tweedheid, onder de aandacht. Overwam Hem dit, dan moest Hij een brug slaan tusschen pool en tegenpool, tusschen zijde en keerzijde, tusschen

waarheid en aanvullingswaarheid. Een brug slaan, ja, als iedereen. Dat is: het materiaal voor die brug was door God gegeven, gelijk altijd, maar Hij moest het zelf eerst samenlezen. De spanning, de boog van de brug, Hij moest ze zelf berekenen. Daartoe moest Hij zich concentreren op wat Hij wist van God, op wat Hij gelezen en geloofd had uit de Schriften.

Te meer klemmt dit, omdat Christus niet „in het afgetrokken” „theoloog” is, doch in de eerste plaats religie drijft, de groote religieuze ziel is. Dat de mensch Christus Jezus theologisch werkzaam is, dat Hij leest, en leeft, uit de Schriften, is juist een gevolg, een uiting, een goed werk, van Zijn religie; religie dan nu opgevat als pure, ongebroken, in alle dingen zich handhavende dienst van God. Reeds hierom kan de Christus nooit met een „afgetrokken” theologisch denksysteem opereeren en experimenteren, en de verschijnselen en verspreide gegevens van het leven en van de openbaring combineren, zonder dat dit Hem op den harten prijs van een geestelijke worsteling komt te staan. Bij Hem is Godskennis niet „uit” ervaring, doch zelve is ze wel ervaring, leven, dienst. Juist doordát Hij religie drijft, is Hij theoloog. Wij hebben geen Christus, die met behulp van abstracte, menselijke denkvonden rustbanken timmert, waarop Hij, onbewogen tusschen de schijnbare tegenstrijdigheden, zich wijs maakt, God te „genieten”. Wij hebben evenmin een Christus, die met Zijn denkapparaat rustige bogen gaat construeeren, welke de uit elkaar liggende puntige bergtoppen van Gods openbaringsterreinen aan elkaar verbinden moeten; ... een constructie op papier, op de manier van iemand, die een mathematische constructie uitvoert met behulp van enkele losse gegevens, maar — zonder dat hij in de ruimte, in het heelal, ooit werkelijk kan verrichten, wat hij op zijn glad papier met passer en boog en hulplijn klaargespeeld heeft. Neen, bij Christus is het juist omgekeerd. Al Zijn constructies zijn belevingen; een beendragen van wat Hij in Zijn geest ontworpen heeft naar de levende werkelijkheid, naar de verste uithoeken, en in de verborgenste binnenkamers van het geheel der werken Gods.

Hier vloeit onmiddellijk uit voort, dat voor Christus de paradoxale ondervinding mogelijk is geweest. Want Hij kwam als waarachtig mensch in een wereld, en tot een Schrift, die beide haar eenheid slechts aan den in den tijd gehoorzamen onderzoeker geven te verstaan. Gethsemane is er het voorbeeld van. Lang het eenige niet; lang het eerste niet; — maar misschien wel het ons eerst toesprekende.

Op Zijn menselijken gehoorzaamheids-gang lag er — om een voorbeeld te kiezen — paradoxie in deze dubbele ervaring: de bewustheid van Zijn goede recht, op grond van het geopenbaarde Woord, dat van Zijn werken goede getuigenis gaf; en anderzijds — met name op Golgotha, waar Hij den vloek ervoer — de bewustheid van Zijn verlatenheid, Zijn vervloeking, Zijn reële verwerpelijheid voor God, wederom op grond van het geopenbaarde Woord, dat Hem allerspecieelst verzekerde, dat de vloek hing aan den gehangene buiten de poort, en dat alles wat van den gevloekte in het Oude Testament geschreven was, feitelijk „op Hem” geschreven was.

Zoo kon Hij komen in de paradoxale netten.

K. S.

¹⁾ Denk eens aan de betekenis van deze uitdrukking (Hebr. 1:1) zooals Christus ze moet gelezen en „verwerkt” hebben!